

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שלישי כ"ה תשרי תשפ"א | דף היומי בבלי: עירובין סה | דף הכולל: פסחים לב.
דף היומי בהלכה: מתחילת סימן תקט"ז עד תחילת סימן תקי"ז.
מוסר: אהבת חסד - וגם זה גופא' עד 'ולפעמים מתגבר עליו'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: הרבה ענפים טובים עד שער הבושה 'יש מתבייש אם ימנע'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

משפחה שלימה חזרה בתשובה בגלל... איטריות | מדוע חיפש רבי אברהם גניחובסקי זצ"ל את ההושענות החבוטות שלו במוצאי שמחת תורה? | 1995

הסיפור היומי

כעבור עשרים שנה עבר פעם ר' ברוך לרגל עסקיו
בעיר בוטושאן, והנה שומע הוא מישהו קורא
לעברו: "עצור!" הוא נפנה לכיון הקול, וראה אדם
בלתי מזכר, נכה ברגליו המסמן לו לגשת אליו...

"כי בו שבת מכל מלאכתו"

האדמו"ר מקוידנינוב-בוטושאן, רבי חנוך העניך דב זילברפרב
זיע"א (נולד בשנת תר"ן נפ' ח' באב תשל"ח) התפרסם כפועל
ישועות, וסיפורים רבים סופרו על כך מפה לאוזן.

על עובדה אחת שאירעה עמו, סיפר יהודי בשם ר' ברוך, תושב
ערלוי הסמוכה לבוטושאן:

בבוטושאן היתה גימנסיה עירונית, ומי שרצה תעודה
ממשלתית היה צריך ללמוד בה. המורה שלימד שם היה יהודי
מתבולל ששנא שומרי תורה ומצוות, וכאשר נודע לו שאותו יהודי
הוא שומר שבת, החל להציק לו והודיע על קיום מבחן הגמר -
דווקא בשבת קודש, כשהוא עומד על כך שהמבחן לא יידחה.

בצר לו פנה היהודי אל רבינו, שאיחל לו הצלחה רבה בכל אשר
יפנה, וניבא את מפתו הצפויה של רשע זה. ואכן, באורח פלא
הוזמן מיודענו ע"י המנהל הכללי לערוך את המבחן ביום ראשון.

כעבור עשרים שנה, כאשר הפרטים כמעט ונשכחו ממנו, עבר
פעם ר' ברוך לרגל עסקיו בעיר בוטושאן, ועובר אורח נכה ברגליו
קרא לעברו: "עצור!"

כשנעצר ר' ברוך, אמר לו הלה:

"אני הוא אותו מורה שנשבעתי כי אדאג לך שלא תוכל
לעשות את המבחן בגלל שסרבת לחלל שבת... דע לך, כי באותה
שבת נסעתי על אופני אל בית הדואר כדי לשלוח לממונים
מכתב תלונה כנגדך עם הוראה שלא יאפשרו לך מבחן חוזר -
אך מה אעשה כי משמים שמרו עליך! באותה נסיעה התהפכתי
עם אופני ושברתי את ידי ורגלי וגם את חוליות השדרה,
הייתי מאושפז שנה תמימה בבית-חולים ומני אז אני רתוק
לקביים..."

(גיליון 'באר בשדה')

ואז הגיע למקום שכן, בגיל 35, והצטרף למנין. במהלך התפילה הוא השתעל די הרבה, עד שאחד המבוגרים אזר אומץ, ניגש אליו, אבל הלה הסביר, שהשיעול אצלו הוא משהו קבוע והוא חלילה לא נדבק בנגיף, למחרת הגיעו תוצאות הבדיקה...

Yonatan Sindel Flash90

יעקב רייניץ על החשודים בשפיכות דמים!

שנדבקו, ויזרקו אותם ברגע שיעברו את מפתן בית הכנסת), ומחליטים להתפלל במנין בחצר באוויר הפתוח עם מסכה, כשבכך הם מרגיעים את מצפונם שלא ידביקו אחרים.

הדברים נכתבים בכאב רב, לאחר שיותר מידי הדבקות ארעו במנייני החצרות על ידי אנשים מופקרים אלה. במקום להשאר בבית ספונים, ולחכות עד שיעברו להם התסמינים הם מגיעים להתפלל במנייני החצרות, על אף ידיעתם הברורה שהם נדבקו והם עלולים חלילה להדביק אחרים.

באחד המקרים שידוע לנו, היה זה יהודי שהשכים עם הנץ החמה ביום כיפור, והגיע למנין חצרות בירושלים. באותו מנין התפללו בעיקר יהודים מבוגרים שחצו את גיל ה-70 והתאמצו לאגן לעצמם מנין באוויר הפתוח כדי שיוכלו לצום ולהתפלל ביום הקדוש.

ואז הגיע למקום שכן, באזור גיל 35, שמתגורר בסמיכות, והצטרף למנין. במהלך התפילה הוא השתעל די הרבה, עד שאחד המבוגרים אזר אומץ, ניגש אליו וביקש ממנו לחזור הביתה. אבל הלה הסביר, שהשיעול אצלו הוא משהו קבוע והוא חלילה לא נדבק בנגיף, וכמובן נשאר במנין.

למחרת הגיעו תוצאות הבדיקה שעשה כבר לפני יום כיפור והוא כמובן חיובי. הלה התפנה עם כל משפחתו למלונית וחגג שם את חג הסוכות ברוב דיצה וחדוה, כשהוא מותיר אחריו כמה יהודים מבוגרים שנדבקו ממנו, לא כולל ארבע משפחות בבנין בו הוא מתגורר, שכולם נדבקו ממנו. וזה כאמור, אחד שכבר עשה בדיקה, היו לו תסמינים - ופשוט התנהל בהפקרות מוחלטת.

הדברים חזרו על עצמם בשמחת תורה. אנשים שהיו להם תסמינים של איבוד חושי הטעם והריח, הרגישו, שהם לא מסוגלים להישאר בבית והגיעו למנייני החצרות. הדברים נכתבים לאחר שבדקנו את הנתונים. אנחנו עדיין לא יודעים מה יהיו התוצאות, אבל אלה, משום מה כלל לא חשים במבוכה. "היינו עם מסכות, מה הבעיה!?"

אין לנו את ההגדרה הנכונה לאותם אנשים מופקרים וחסרי מצפון. הרי כל גדולי ישראל שליט"א פרסמו פעם אחר פעם את הקריאה, שבאם אחד חש בתסמינים עליו להישאר ספון בביתו

לא קל להתפלל במנין חצר. הכל ארעי, אין סידורים, אין מקומות קבועים, אין כמעט כסאות, אין מזגנים - יש רעשי רקע, חול או דשא סינטטי, שמש קופחת ומסכה שלא יורדת מהפנים לרגע אחד, שרק מקשה על הריכוז, ולמרות זאת עשרות אלפי אנשים מתפללים שם מידי יום ביומו, כולל בשבתות ובחגים, וזאת במטרה לשמור על בריאותם.

חלק גדול מהמתפללים במקומות אלה נמצאים בקבוצת סיכון כזו או אחרת, שיוודעים כי באם חלילה יידבקו מהנגיף הם עלולים לסבול יסורי איוב עד כדי סכנת חיים, אבל מצד שני לא רוצים לוותר על תפילה במנין. הפתרון הוא אפוא תפילה במנין חצר, למרות כל הקשיים.

קחו את יום כיפור. אנשים רגילים כבר עשרות שנים לתפילה בבית הכנסת הקבוע, לנוסח אליו הורגלו מאז ילדותם, וכעת הם היו צריכים להשכים בשעה 5:30 לפנות בוקר כדי להתפלל עם הנץ החמה (בנוסח שכלל לא מכירים) ולהפסיק לסיים מוסף לפני שהשמש מתחילה לקפוח להם על הראש ולהתיש אותם בצום. והם עשו זאת, העיקר לשמור על הבריאות.

מראות אלה חזרו על עצמם גם בשמחת תורה. אף אחד לא רוצה להתפלל במנין שבו יש ס"ת אחד ועורכים הקפות במשך 3-4 דקות לכל הקפה, בנוסח לא מוכר תחת השמש הקופחת. הקפות כל כך שונות וכל כך מנוכרות, כשבכל רגע צפים ועולים זכרונות משנים עברו, כיצד רקדו ושמחו לכבוד התורה ולומדיה בבית הכנסת הקהילתי וליבם יוצא מגעגועים לאותם ימים - אבל החשש על בריאותם הכריע הכל. ונשמרתם מאד לנפשותיכם.

וכאן אנחנו מבקשים לגעת בנושא רגיש, אבל אין ברירה וחיוביים לכתוב עליו, ולו כדי להציל נפש אחת מישראל. יש לא מעט אנשים שחשים בתסמינים ודי ברור להם שהם נדבקו בנגיף. בן אדם שמתעל, אין לו חושי טעם וריח וסובל מצמרמורות קור וחום - סביר להניח שנדבק, גם אם לא נבדק. חלקם עשו בדיקות ומחכים לתשובות וחלקם כבר אחרי התוצאה החיובית.

לאותם אנשים בהחלט קשה להיות בבית ביום כיפור או בשמחת תורה, והם מבינים שבאם יגיעו לבית הכנסת הם עלולים להדביק עוד מאות אנשים (או ששם מכירים אותם ויודעים

ולא לצאת משם עד אחרי שמחלים.

איך אותם אנשים מעיזים לצאת החוצה מהבית, ועוד להגיע למנייני חצרות, שם יושבים יהודים, חלקם בקבוצת סיכון, שחוששים מאד לבריאותם ועושים מאמצי על להתפלל בתנאים לא תנאים העיקר שלא ידבקו, ומגיע לו יהודי צעיר עם תסמינים ומתפלל שם ללא כל בעיה.

לא היינו נדרשים לכתוב זאת אילולא התופעה הזו צוברת תאוצה. ברגעים אלה מתייסרים עשרות יהודים מבוגרים שנמצאים בקבוצות סיכון, שהתפללו ביום כיפור במנין חצרות ונדבקו על ידי אנשים מופקרים אלה, שהגיעו ביודעין להתפלל, כשהם כנראה מסתמכים על ההיתר של "אנו מתירים להתפלל עם העבריינים".

כאמור, על מה שארע בשמחת תורה מוקדם עדיין לדעת, אבל

את התופעה הזו ראוי להוקיע. בן אדם עם תסמינים או מאומת שמגיע להתפלל במנין חצר, וכבר לא מדברים על תפילה בתוך בית כנסת סגור, פשוט חשוד על רציחה.

זה לא קל להתמודד עם התופעה הנוראה הזו, ועל מארגני התפילות לתלות מודעות באזור התפילה ולהתריע מפני כך. חשוב גם, שאם רואים מישהו משתעל או עם כל תסמין אחר, פשוט להפסיק את התפילה ולחכות עד שהלה יסתלק מן המקום ויחזור לביתו.

הדברים נכתבים בכאב לב אבל אסור לטמון את הראש בחול. כמובן שחשוב להדגיש שחלילה אין כאן הכללה ורוב רובו של הציבור החרדי נשמר ונזהר מאד - אבל אלה שעושים זאת, עליהם לדעת שהם חשודים על שפיכות דמים

(מתוך המודיע כ"ד תשרי תשפ"א)

פרשת השבוע

בני הבית התנצלו והסבירו כי אם היו יודעים שהרבי חפץ לאכול אטריות בשבת היו מכינים כמות נכבדה. "עתה", התנצלו, "אין לנו ולא 'לאקש' אחד בבית". הרבי חיך והשיב: "חבל, חבל מאוד..."

הכוח העצום הטמון במאכלי השבת

הרי נודע כי יש דברים שנגזר עליהם שיהיו קשים לאדם, כמו פרנסתו של אדם, שנקבע שתהא קשה כקריעת ים סוף. אך סגולת ה'לאקש'ן - האטריות בשמן: לא קשין - כלומר לא קשים, לרמז כי מעתה גם כל מה שנקבע שיהיה קשה לא יהיה קשה עוד, וגם הפרנסה תהפוך לקלה ומרווחת, נוחה ובשפע רב...

בני הבית הבינו את הרמז המייד, כי הרבי בעצם מעניק להם סגולה יקרה: שיקפידו לאכול את המאכל השבתי הנהוג בקהילות ישראל, כי במאכלי השבת טמונות סגולות יקרות ערך בנושא בו הם מתקשים כל כך - בפרנסת המשפחה. אם המשפחה הזדרזה לפרק חתיכה מקוגל האטריות השמור לסעודת יום השבת, הופכת את פרוסת הקוגל לאטריות בודדות.

כשהוגשו האטריות לשולחן חיך הרבי בסיפוק, וכשנהרה על פניו הוסיף ואמר: "נו, הרי מעתה כבר 'לאקש'ן - לא קשה יותר הפרנסה..." ואכן, כבר ביום ראשון קיבל אבי המשפחה הצעת עבודה מסודרת בתנאי שכר מרווחים ונוחים, ומאותה שבת בה הוחל לשמור בהקפדה על אכילת מאכלי השבת - לא ידעו עוד עוני ומחסור, ופרנסתם היתה ברווח רב ובשפע... החל מהשבת הבאה, בושלה מערב שבת כמות נכבדה של אטריות, וכל בני הבית הקפידו לאכול אטריות - לאקש'ן במהלך הסעודה, מתוך הבנה כי למאכלי השבת המסורתיים השפעה רבת עוצמה... חלפו שנים ארוכות. לימים, סיפר נכד המארח, המשפיע

"ויברך אלקים את יום השביעי ויקדש אותו"

היה זה בעת אשר התאכסן כ"ק הרה"ק רבי חיים מרדכי מנדבורנה בעל ה'דבר חיים' ז"ע בטבריה, בבית הגה"צ רבי אהרן טויסיג זצ"ל, מח"ס 'פרי נפש חיה'. רבי אהרן כיבד את הרבי עד מאוד, ועשה ככל הניתן על מנת להסדיר לרבי תנאי אירוח נוחים ונאותים, כפי שידו השיגה. אלא שידו לא השיגה הרבה - מעודו היה מתקשה בפרנסתו, לא מצליח במקומות עבודתו, ותנאי חייו היו קשים מנשוא... כל זאת, לא הפריע לו לארח את הרבי בכבוד רב, ככל יכולתו.

וכך, אירע בפעם אחת שהרבי נקלע לשבות במחיצתו שבת שלימה, אשר לקראתה התכונן רבי אהרן מאוד: הבית נוקה וצוחצח, מורק ונצץ. בני ביתו סידרו עבור הרבי את מיטב תנאי האירוח, וגם את סעודות השבת - השתדלו להעמיד ברוחב לב ככל יכולתו. בסעודת ליל שבת, ביקש הרבי לקיים מנהג ישראל ולאכול אטריות, המכונות 'לאקש'ן באידיש. בני הבית התנצלו והסבירו, כי לא ידעו שהרבי חפץ לאכול אטריות, ולו היו יודעים, היו מכינים מבעוד מועד כמות נכבדה של אטריות. "עתה", התנצלו, "אין לנו ולא 'לאקש' אחד בבית..."

הרבי חיך קלות והשיב: "חבל, חבל מאוד... הן למאכל האטריות - ה'לאקש'ן בשבת, כח רב והשפעת פרנסה עצומה. הדבר מרומז בשמן של האטריות - המכונות באידיש לאקש'ן...

"היתכן?" שאלה האשה בשיחה מאוחרת יותר, 'הרי מאכלי השבת הם תפריט בעלמא, מיני מאכל שהפכו לחלק מהטעם של השבת, הא ותו לא. היתכן שהם רבי השפעה כל כך? היתכן שמצבו הכספי של אדם ישתנה מהותית בעקבות אכילת מאכל כזה או אחר? מי כעמנו ישראל שיש בידי מפתחות חזקים כל כך - להפוך מנות מזון פשוטות לכלי עבודה רבי עוצמה! אמרה האשה, ושבה לכור מחצבתה..."

עתה, התברר, כי לאטריות לא רק סגולות פרנסה, גם סגולות להחזרה בתשובה... קערת האטריות הפשוטה שהוגשה באותו ליל שבת לפני שנים ארוכות, לא רק שינתה מהותית את מצב הפרנסה באותו בית, אלא גרמה גם למשפחה שלימה אחרת, שנים רבות אחר כך, לגלות את אור היהדות! כי מאכלי השבת אינם קובץ של מנות שגובשו יחדיו לסעודה משותפת. מאכלי השבת מכילים בתוכם אוצרות יקרים וסגולות נפלאות, וביכולתם לשפר לאין ערוך את מצבו של היהודי הסועד אותם!

כמה כדאי להקפיד לאכול את מאכלי השבת שהורגלנו בהם מנעורינו, לשמר את מסורת ישראל סבא, להקפיד על התפריט השבתי העשיר והמיוחד כל כך, הנושא בקרבו ניחוח קסום של פעם ומינים ייחודיים של טעם. כי מאכלי השבת השפעתם עצומה ונרחבת, משנים הם עולם ומלואו ויכולים ליצור מציאות חדשה! מאכלי השבת הם מתנה נוספת שקיבלנו, בתוך מתנת השבת. כמה חשוב להשתמש גם במתנה יקרת ערך זו, לנצלה ולהפוך את חיינו לטובים יותר בעזרתה!

(פניני פרשת השבוע)

הגה"צ רבי אהרן טויסיג שליט"א, את הסיפור המפעים לאחד מאורחיו בסעודת השבת. אותו אורח, נקלע לימים לסמינר לבעלי תשובה, וכשניתנה לו רשות הדיבור, פתח בסיפור הזה והמשיך: "ראו נא את האושר הרב בקיום מצוות התורה. הרי אטריות הן מאכל ערב לחיך, ניתן להכין במרק, בתיבולים שונים, בתוך פשטידה ובכל צורה. האטריות הן מאכל בריא ומשביע, טעים ומזין, לא יקר וגם מצוי בשפע... ועם זאת", המשיך האורח בסמינר, "ראו איזו השפעה יש לאטריות הפשוטות הללו. ברגע שהן הופכות למאכל שבתי, והן חלק ממנהג ישראל בתפריט סעודות השבת, זוכות האטריות למקום של כבוד, לסגולות יקרות, להיותן כלי שמשפר את איכות החיים ומשנה את מסלול חייו של היהודי לטוב. זה לא כרוך במאמץ או בתשלום יקר - ההיפך, חומר כה פשוט וזול, אך הוא רב עוצמה והשפעה כי הוא הופך לחלק ממנהגי ישראל בסעודות השבת!" קרא האורח בהתפעלות.

השבת הסתיימה, כל משתתפיה התפזרו, ונדמה היה כאילו השיחה השתכחה מלב... כשלושה שבועות אחר כך, קיבל האורח שיחת טלפון מפתיעה מהארגון שערך את השבת בסמינר האמור. "אי אפשר להבין למה ואיך", פתח מנהל הארגון בדבריו, "אך מה שסיפרת על האטריות וכוחן, והמסר העמוק הבוקע מקערת האטריות השבתית, שינו את כיוון חשיבתה של משפחה שלימה ביחס לשמירת מצוות". להפתעתו, שמע אותו אורח כי בין משתתפי הסמינר באותה שבת, נמנה גם זוג אחד, בו האשה חשה שדבר לא מדבר אליה. "דווקא הסיפור הזה" - אמר מנהל הארגון, "תפס אותה, ריגש את ליבה והיא לא יכלה להמשיך בשגרת יומה בעקבותיו..."

על דא ועל הא

בשלב זה החל לבלוש אחר בתו אנה, שחס וחלילה לא תהפוך גם היא יהודייה אדוקה כמו אחותה. האובססיה שלו פעלה בצורה הפוכה לחלוטין...

סיפור אמיתי ומצמרר, שתחילתו בברית המועצות 1917 וסופו ביישוב חרדי בדרום | הוכחה ניצחת כי "לא יידח ממנו נידח"

חיים ולדר

כדי שיטעמו תרתי משמע את אוירת השבת הקסומה וכדי להעמיק את הקשר ביניהם ובין היהדות. היה זה לפני חמש שנים, התארחו אצלמו חמש בנות חוזרות בתשובה הלומדות במדרשה. הן התיישבו, שמעו קידוש, אכלו קצת ובשלב מסוים אשתי הלכה להביא דברים מהמטבח. אחת מהבנות קמה ובאה לעזור לה. אני והבנים מתחילים לשיר זמירות שבת. ועוד זמירה ועוד אחת והן לא חוזרות. זה כבר נעשה מעיק ולא ידעתי מה לעשות. האם לגשת למטבח ולבדוק מה קורה או פשוט להמשיך לשיר עד שיעלה עמוד השחר.

עוד אני מתלבט והן מופיעות שתייהן. אשתי כולה בהתלהבות מכריזה: אתם לא תאמינו אבל הבחורה הזו היתה תלמידה שלי

הסיפור שאני רוצה לספר, הגיע אלי במהלך מפגש אקראי לכאורה, אך הוא סיפור חיים מרתק ומרגש, שמספר את סיפורה של בת למשפחה שהיתה כפסע מהתבוללות, ולמען האמת, מספר את סיפורם של מאות אלפי, אם לא מיליוני יהודים שרובם אבדו לעם היהודי, ומיעוטם נותרו בו בדרך ניסית שאין לתארה. אנו מתגוררים בחיפה בקהילת האברכים של נווה שאנן. בשכונה שלנו יש כמה מדרשות לבנים ולבנות, חלקם לומדים בטכניון, וחלקם במקומות אחרים. הצד השווה שבהם שהם מתעניינים ביהדות וחלקם אף מחליט לחזור בתשובה שלמה. רבים מבני הקהילה מארחים מדי שבת סטודנטים או סטודנטיות

לפני שש שנים בבית ספר של רשת 'נתיבות משה' ואין לכם מושג איזה סיפור חיים יש לה. "האמת שיש לנו", אמרו חברותיה וכולנו צחקנו.
והנה בא הסיפור.

זה החל בשנות התשעים בברית המועצות. לאחר עידן הגלסנוסט ברית המועצות קרסה לחלוטין ומלבד כמה אלפי רוסים שהפכו לאוליגרכים, כל השאר נעשו עניים עוד יותר מממה שהיו לפני כן. המצב היה בלתי נסבל וכל מי שיכול היה לקח את הרגליים וברח.

אנה (שם בדוי) טרם נולדה אז. הוריה היו גוים שפוטרו מעבודתם וניסו לחשב את צעדיהם. ניסו כאן וניסו שם, ולבסוף גילה להם קרוב משפחה כי האם היא יהודייה והיא יכולה לעלות לישראל במסגרת חוק השבות.

בניגוד לאחרים שנאלצו לזייף אז יהדות הם אפילו לא היו צריכים לזייף. הם נגשו למשרדי הסוכנות ועד מהרה קיבלו אישור לעלות ארצה כולל חבילת סיוע נדיבה. לעובדה שהאב היה נוצרי לא היתה שום משמעות. זה עבד אגב לשני הכיוונים, גם האב לא ראה משמעות בהיותו נוצרי כמו שאשתו לא ראתה שום משמעות בהיותה יהודייה. שניהם היו אתאיסטים בני אתאיסטים, תוצר חינוך סובייטי של 70 שנה. הם פשוט רצו מקום שיהיה להם אוכל ופרנסה וישראל היתה בהחלט מקום כזה.

כשהגיעו לכאן שלחו את הילדים לבית ספר של "שובו" כי זה היה זול, וכי כל הרוסים עשו ככה בגלל החינוך הטוב והתוצאות המרשימות.
כאן נולדה אנה.

הבת הגדולה מאד הצליחה בלימודים וגם תפסה קשר טוב עם משפחה מרכזים. במהלך הזמן גם התבקשה להיות מדריכה בקייטנת בית הספר והיה ברור שהיא משיכה לסמינר חרדי.

זה היה כל כך ברור שהם לא העלו על דעתן שיתקלו באיזו התנגדות. וההתנגדות הגיעה מכיוון - האב הנוצרי כמובן.

הוא היה יכול לסבול שלא יהיו נוצרים אבל שיחיו כמו יהודים אדוקים. את זה הוא אפילו לא העלה על דעתו. הוא החל להשתולל ולאיים אך הבת בשקט האופייני לה פשוט נרשמה לתיכון חרדי באישור אימה והפכה לחרדית לכל דבר.

בשלב זה נכנס האב לאיזה סוג של דווקאיות ליברמנית, הוא החל לבלוש אחר בתו אנה שחס וחלילה לא תהפוך גם היא יהודייה אדוקה כמו אחותה.

האובססיה שלו פעלה בצורה הפוכה לחלוטין. אנה החלה לקרוא כל מה שקשור לאמונה לתורה ולבריאת העולם. היא החלה לשמוע הרצאות ובלעה ברעבון כל פיסת מידע שהיה קשור ליהדות. מחשש מזעם אביה לא גילתה לו על המתחולל בליבה אך מצד שני החלה לשמור שבת ולקיים מצוות.

שבת אחת פנה אליה אביה, בבקשה לרשום לו כמה צ'קים

מאחר ולא ידע לרשום בעברית. אנה התחמקה בתחילה ומשביקש ממנה במפגיע אמרה לו: "אבא אבל שבת היום, אני לא כותבת בשבת". "מה???" הוא אמר "גם את רוצה להיות יהודייה?" "אני יהודייה אבא. אמא יהודייה אז גם אני יהודייה, ככה זה על פיההלכה היהודית".

"זה לא רלוונטי מה אמא שלך", אמר, "אני נוצרי וגם את נוצריה". היא אמרה לו: "אבא, לא רוצה לריב איתך, אבל אני לא מוכנה לכתוב בשבת". כאן האבא כבר לא היה מוכן לוותר והחליט שהוא משתולל. לפתע החליט שהוא נוצרי אדוק, החל ללכת לכנסיה באופן קבוע ולבקש ממנה לבוא איתו.

היא כמובן סירבה בתוקף, ובשלב כלשהו הוא הבין שהדברים הולכים לרעתו, מה גם שאמא של אנה דברה איתו ש"אינה מוכנה שיהיו

מאבקי דת בבית", לה באמת לא היה איכפת אם הבת שלה נותרה יהודייה או כל מה שיהיה, ובלבד שיהיה שקט בית...
האב נרגע והשלום חזר לשרור בבית.

יום אחד הוא הגיע אליה, ביקש סליחה על התנהגותו ואף אמר לה: "החלטתי לפצות אותך, את תסעי עם אמא לפינלנד".

זה מאד שימח את אנה. אמא גם גייסה עוד חברה שבתה למדה עם אנה וארבעתן נסעו לחופשה בפינלנד. איך שהגיעו לשדה התעופה ממתין להם רכב מפואר שלוקח אותם למלון עוד יותר מפואר, ורק כשהגיעו לשם הבינו פתאום מה גרם לאב להתאמץ כל כך לשלוח אותן לנופש.

המלון היה עטוי כולו בסמלי הנצרות ובתמונתו של אותו האיש. זה לא היה נופש. זה היה סמינריון לקירוב לנצרות.

לאם בכלל לא היה אכפת שהאב עבד עליה. מבחינתה מלון עם אוכל טוב ובריכה היה שווה הכל. לבת זה היה אכפת, ולא בגלל האוכל, על זה היא חשבה מראש והצטיידה. אלא על כך שבמסגרת הנופש הם היו חייבים להיכנס להרצאות.

היא אמנם יכלה לסרב אך אז עדיין לא הבינה זאת. כילדה בת 12 התרגלה שאם מתחייבים בשמה היא צריכה לקיים.
אז היא נכנסה להרצאה.

כבר בחילת ההרצאה הרימה ידה והחלה להמטיר שאלות. המרצה אמרה: בסוף ההרצאה ייתן זמן לשאול שאלות. מכיון שהיה לכל משתתפת תיקיה עם בלוק לכתובה היא רשמה באדיקות כל שאלה שהתעוררה לה. בסוף ההרצאה היא פתחה עם הבלוק והחלה לשאול, אך המרצה אמרה: תישארי לכל ההרצאות ותראי שכל השאלות שלך ייפתרו.

היא האמינה לה ונכנסה באדיקות לכל ההרצאות, אבל במקום שתקבל תשובות נוצרו לה עוד ועוד שאלות ועד סוף הסמינריון התקבצו אצלה 70 שאלות.

היא חשבה ללכת למרצה ואז הבינה למרות גילה הצעיר שמה שיש לה ביד שלה אלה לא שאלות אלא תשובות. אנא יצאה

מהסמינר הזה מחוזקת פי כמה. היא אולי היחידה שהתחזקה ביהדות מסמינריון על נצרות.

אנה לא אמרה דבר וחצי דבר לאמה. היא חזרה לארץ, התעקשה להמשיך בבית הספר שובו וכמובן לשמור שבת ולקיים מצוות.

אחותה במקביל למדה באופקים, וגם היא התחזקה והתחזקה למרות שלא השתתפה בסמינר לחיזוק הנצרות... כששבה אנה מפּינלנד וסיפרה לאחותה על החוויה שעברה, היא אמרה לה: "את מזכירה את יתרו, שאמר, 'עתה ידעתי כי גדול ד' מכל האלוהים', אומרים חז"ל: מלמד שהיה מכיר בכל עבודת כוכבים שבעולם, שלא הניח עבודת כוכבים שלא עבד. את לא עבדת עבודה זרה אך נחשפת אליה ויצאת מחוזקת".

משעה זו ואילך לא היה ניתן להשיב את הגלגל לאחור ושתי האחיות המשיכו את מסען בדרך העולה בית ד'.

האחות הגדולה המשיכה להתחזק באופקים והאחות הקטנה נכנסה למדרשה בנוה שאנן ועשתה את אותה הדרך שם, וכך גם הגיעה היא וסיפורה לביתנו. לאחר כשנה נכנסה אחותה לשידוכים. היא רצתה רק בן ישיבה וכמובן שנתקלה בבעיה. לבחורה עם אב גוי ואמא שלא ממש מחוברת ליהדות לא קל להינשא לבחור ישיבה רגיל.

מה עוד שגם השידוכים שכבר הוצעו, עשו בירור עמוק בקשר ליהדותה של האם מה שהוריד לפעמים את החשק מכל השידוך. הבעיה האמיתית שהאמא לא ממש התאמצה לספק הוכחות על יהדותה. מצד אחד היתה אדישה לגמרי לכל עניין היהדות ומצד שני כששאלו אותה על העניין. היא נעלבה למה מטילים בכך ספק.

והאבא הנוצרי? הוא עשה הכל כדי לנסות להטיל ספק ביהדותה של אשתו, מה שסרב עוד יותר את כל הענין עד למצב שהשידוכים נתקעו. ואז היא נפגשה עם נפתלי. בחור משיבה לחוזרים בתשובה. נפתלי בא למעשה מבית חרדי. התרחק לכמה שנים וחזר חזרה. הם נפגשו כמה פעמים ומצאו התאמה ביניהם ולפני שסגרו החלה משפחתו להתעניין כמובן בשאלת יהדותה של המועמדת ושם, כמו רבים לפניו נתקלה בסימן שאלה גדול. המשפחה שמה וטו על כל השידוך, ואחותה של אנה הרגישה שהפעם זה כבר יותר מדי, רוחה נפלה והיא היתה קרובה ליאוש. ודווקא מתוך היאוש הזה צמחה התקווה.

בישיבה לחוזרים בתשובה בה למד נפתלי, היה בחור חוזר בתשובה ממוצא רוסי, לאוניד שמו.

הוא שמע מחבר החדר שלו על הצרה שאליה נקלע. הוא הכיר בחורה מאד מיוחדת עדינה בעלת מידות וצדיקה, ובגלל שאין יכולת להוכיח את יהדותה הוא נתקל בסירוב משפחתו.

לאוניד שאל את נפתלי כמה שאלות לגבי המקום שממנו באה והעיסוק של הוריה, נפתלי ביקש ממנו להעלות את השאלות על הכתב ואותם העביר דרך השדכן לסופי, אחותה של אנה. סופי ענתה על התשובות בתוך יום אחד, ולאוניד אמר: "אני נוסע ממילא בעוד שבוע לרוסיה אני אעשה תחקיר".

נפתלי המתין שבוע ולאחר מכן עוד שלושה שבועות עד שלאוניד יחזור. הוא לא העלה על דעתו איזה תחקיר עשה לאוניד על משפחת אמה של סופי.

כשחזר, היו לו את כל התשובות והן היו מרתקות ומפתיעות ולמעשה השליכו אור על פרשה, שמשום מה לא התפרסמה יתר על המידה, למרות שהיא היתה אמורה להילמד בכל ספרי ההיסטוריה.

מדובר ב'פרשת הרוגי המלכות' בברית המועצות.

זה הכינוי שניתן לשלושה עשר מהבולטים בקהילה היהודית בברית המועצות, שהוצאו להורג בחשאי בכ"א באב תשי"ב, 12 באוגוסט

במרתפי כלא לוביאנקה שבמוסקבה, לפקודתו של סטלין. ברוסית מכונה ליל הרצח ליל המשוררים שהוצאו להורג. עם המוצאים להורג נמנו אנשי רוח מובילים - סופרי ומשוררי יידיש, אמנים, מוזיקאים ושחקנים. יתר הקורבנות לא היו מנהיגי תרבות יהודיים, אך כולם נקשרו בדרך זו או אחרת עם "הוועד היהודי האנטי-פשיסטי" - הארגון היהודי-סובייטי אשר הוקם באמצע מלחמת העולם השנייה במטרה לסייע לברית המועצות במלחמה נגד גרמניה הנאצית; חלק מן הנרצחים נמנו בזמנו עם בכירי הארגון.

הוועד המשיך לפעול לאחר המלחמה, אך בשנת 1948, עם תחילת הרדיפות נגד אנשי התרבות היהודית, פוזר בטענה שהפך למרכז "תעמולה אנטי-סובייטית".

שלמה מיכאלס, יושב ראש הוועד, נרצח על ידי אנשי המשטרה החשאית הסובייטית בתאונת דרכים מבוימת בשנת 1948, ארבע שנים לפני ההוצאה להורג ההמונית.

בשנת 1949 נעצרו חלק מחברי הוועד והואשמו באי נאמנות לשלטון, בניהול תעמולה אנטי-קומוניסטית ובקשירת קשר ליצירת רפובליקה יהודית בחצי האי קרים, בניסיון "לקרוע" את האזור הזה מברית המועצות (דבר שלא היה ולא נברא). לאחר מות סטלין בשנת 1953 שוחררו חברי הוועד שנותרו בחיים ואשר היו אסורים בבתי הכלא. שם של חברי הוועד שנשפטו בשנים 1949-1952 טוהר בשנת 1956.

לאחד ההרוגים באותו לילה קראו לייב קויטקו, שנחשב בעיני רבים לגדול יוצרי היידיש לילדים בברית המועצות לשעבר.

לייב קויטקו נולד בעיירה אולס קוב שבפלך תך סון של האימפריה הרוסית (בתחום המושב היהודי; כיום באוקראינה) למשפחה של מורה עני. משום כך מורהו הראשון היה אביו, והוא לא התחנך במוסדות חינוך רשמיים. התייתם בגיל מאוד צעיר, וגדל אצל סבתו ובבית דודו, שהיה רב.

יהודים. צעירת בנותיהם יוליה, נשאה לגוי בשנת 1988, ובשנת 1993 לאחר קריסת האימפריה הרוסית הגיעו לכאן עם בתם הבכורה ששמה... סופי.
"זו הכלה שלך", אמר. "אמא שלה יהודייה סבתא שלה יהודייה וסבתא רבתא שלה יהודייה והסבא שלה הוא לא אחר מאשר אחד מהרוגי המלכות של ברית המועצות".

סופי נישאה לנפתלי והם בנו בית חרדי לתפארת ומתגוררים בישוב חרדי בדרום.

אנה נשאה אף היא לפני כשנתיים וגם לה בית חרדי. לה לא היתה בעיה להוכיח את יהדותה. אחותה סופי סללה לה את הדרך. האמא ששמעה את תולדותיה התעוררה סופסוף, מוטב מאוחר, והחלה לקיים את מצוות היהדות כולל שמירת שבת. והאבא?

הוא השלים עם המצב וכיום תומך בבנותיו. במקרה שלו, בניגוד למקרים רבים ועצובים אחרים, הנצרות לא יכלה ליהדות ולא טרפה אותה עד שלא נודע כי באה אל קרבה. אולי בשל הזכויות של הסבא רבא שמת רק על היותו יהודי.

ובאחת המגירות של אנה, שוכבת לה מחברת עם שבעים שאלות, שכולן תשובות והוכחות להיותה של היהדות דת האמת שאין בלתי.

(מגזין 'במה' 109)

בגיל עשר כבר יצא לעבוד לפרנסתו, בעת מלחמת העולם הראשונה נתקע קוויטקו בעיר אומן, ודווקא שם נזדמנה לו אפשרות להשלים את לימודיו. לאחר נישואיו לבת דודתו, אף היא בת של רב, בשנת 1917, עבר לקייב, והחל לפרסם את שירתו ביידיש.

קוויטקו היה תומך נלהב של הקומוניזם והשתלב במהירות במסד הקומוניסטי-יידישיסטי, ברם עם הזמן התפכח וראה את עוולות המשטר ואף הרשה לעצמו לבקר את המשטר. הוא פוטר מהעיתונות ונשלח לעבוד במפעל לטרקטורים. כתיבתו למבוגרים נחסמה, אך הוא המשיך לפרסם את יצירתו לילדים.

עם תום המלחמה עוד גדל פרסומו, והוא נבחר למזכיר אגודת הסופרים היהודים, משרה שהיה בה כוח רב, השפעה ואפשרויות נרחבות לפרסום וסיוע. הוא עוד הספיק לקבץ ולערוך כמה קובצי עדויות של יהודים מימי המלחמה, הכיבוש הגרמני וההשמדה.

כל אלה לא עזרו לו, מול הפראנויות של סטאלין, ובשנת 1949 הוא נאסר ונעצר עם סופרים יהודים רבים. הוא הועבר ממחנה מעצר למחנה מעצר, עונה, טולטל והורעב. ב-12 באוגוסט 1952 הוא הוצא להורג עם יתר הרוגי המלכות בברית המועצות.

בתו של קוויטקו, שלמרבה הצער היתה רחוקה מקיום מצוות, נישאה בשנת 68 לרוסי שבמקרה או שלא - היה יהודי, אך שניהם החליטו כמו יהודים רוסים רבים, שלא לספר לילדיהם מה עלה בגורל אביה, ואף להסתיר מהם את עובדת יהדותם. הם לא הצליחו בזה לגמרי משום שהסביבה הזכירה לילדים שהם

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

"כשהתקרבונו הבחנו בבירור שהקול הוא קולו של ה'סטייפלער' הקדוש. לתומנו חשבנו שהוא הוגה באחת הסוגיות העמוקות שבש"ס. אך לא! לעינינו נגלה מחזה מדהים ומפעים במיוחד..."

עבודת האמונה של גדולי ישראל

המופלאים. איש אלוקים ששכינה מדברת מתוך גרונו. במה הוא עוסק? בשירת 'אני מאמין' ברצינות תהומית, בטהרת לב. אשרי עין ראתה זאת!..."

כעין זאת, סיפר רבי דן סגל, ששמע מד"ר גרינוולד מארצות-הברית:

בהזדמנות מסויימת זכה ד"ר גרינוולד להיכנס אל חדרו של מרן הסטייפלער זצ"ל. כאשר נכנס ישב ה'סטייפלער' עם הפנים לכיוון הקיר, וגבו היה מופנה לכיוון הדלת, כך שלא הרגיש כלל בנכנסים אל החדר. (כידוע בשנים האחרונות נחלשה שמיעתו כמעט לחלוטין).

הוא ישב מרוכז, ואמר בקול רם קטע אחר קטע, את כל י"ג עיקרי האמונה, והסבירם וביארם באידיש אחד לאחד: "טאָטע אַיך גְלַייבְט מִיט'ן גאַנצן האַרץ... [אני מאמין עם כל הלב...]. שהבורא יתברך שמו אינו גוף..."

"כששמעתי זאת", סיפר ד"ר גרינוולד: "פשוט התמוגגתי, מהמתיקות המיוחדת, מהתרוממות הרוח ומהבהירות שנאמרו הדברים".

זו היא התגלמותה של עבודת האמונה במיטבה!

סיפר המשגיח הגה"צ רבי דן סגל שליט"א, עובדה לה היה עד בבחרותו.

"בזמן שלמדתי בישיבת פוניבז' בבני-ברק, שבת באחד הלילות עם מספר בחורים לישיבה. בדרכנו עברנו סמוך לביתו של מרן ה'סטייפלער' זצ"ל. היה זה כאשר התגורר עדיין בדירתו הישנה, בה היתה ממוקמת בקדמת הבית חורשה קטנה, וממנה בקע קול מוכר של ניגון ערב ומעורר.

"כשהתקרבונו הבחנו בבירור שהקול שנשמע ברקע הוא קולו של ה'סטייפלער' הקדוש. לתומנו חשבנו שהוא הוגה באחת הסוגיות העמוקות שבש"ס. אך לא! לעינינו נגלה מחזה מדהים ומפעים במיוחד.

"ה'סטייפלער' ישב על כסאו, עיניו עצומות וקולו הרוטט נשמע איך שהוא שר את י"ג עיקרי האמונה בניגון מיוחד: "אני מאמין באמונה שלימה שהבורא יתברך שמו הוא יחיד ואין יחידות כמוהו...". כך אמר קטע אחר קטע, ברגש מיוחד שובה לב, שעורר אותנו מאוד לאהבת ה' ויראתו.

"השתוממנו למראה עינינו; ראש קהילות יעקב שעניי הכל נשואות אליו. מי שזכה להרביץ תורה לאלפים ולרבבות בספריו

יומא דהילולא

על לוחית הרישוי הופיע שמו של הנהג - 'דרברמדיקר'. לפי השם שלך אני רואה שאתה נכד של הרה"ק מברדיטשוב - אמרתי לו. "כן כן", ענה הנהג, "סבא שלי אמר לי שאנחנו צאצאים של רבי גדול וקדוש". רחמי נכמרו עליו. כזה ייחוס, וככה הוא נראה..."

ליומא דהילולא של הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב זי"ע

עשרה שעות. הוסיפו לזה שעת נסיעה מהבית עד לשדה התעופה ומשדה התעופה לבית, והרי אלו שלוש שעות של צום, ואין לצום בחול המועד. בכל זאת עשיתי כך. פשוט לא הייתי מסוגל להכניס לפי דבר מאכל ללא סוכה לראשי.

לא טעמתי דבר מחוץ לסוכה, ועל כן ניתן להבין כיצד הרגשתי כאשר המטוס נחת בניו יורק. בלוד יש סוכה כשרה בשדה התעופה, וכל מי שרוצה יכול להיכנס, לשבת ולטעום משהו. אבל

מספר הגאון החסיד ר' לייבל סטעמפל שליט"א מלונדון: לפני שלושים שנה נסעתי לדודי, הרה"ק אדמו"ר רבי שלמה מבאבוב זי"ע, לשמחת תורה. זה היה מנהגי בכל שנה, לנסוע בחול המועד ולעשות את שמיני עצרת בבאבוב שבמנהטן.

הייתי אז צעיר יחסית וכוחי במונתי, והקפדתי שלא לטעום מאומה מחוץ לסוכה. הנהגה זאת אינה להלכה, שכן הולכי דרכים פטורים מן הסוכה. מלבד זאת, הטיסה עצמה אורכת כאחת

לוי! איך ייתכן שלא יעבור ברית מילה? אתה חייב לעשות ברית!
אמרתי לו בתוקף. אם תעשה ברית בעזרת ה' תתברך בילדים.

הנהג לא רצה להמשיך לדבר על כך, אבל אני כבר הבנתי למה
הקב"ה סידר ששום מונית לא תעצור לי, אלא רק הדרברמדיקר
הזה. תן לי את הפרטים שלך, ביקשתי, והוא הסכים. הוא נתן
לי כתובת ומספר טלפון. שמרתי אותם היטב. ברוך השם, הגענו
לבייתה של בתי. בירכתי בכל לב "לישב בסוכה", אכלתי ושבעתי,
וחיפשתי רעיון מה לעשות כדי לגרום לנהג לעבור ברית מילה.
החלטתי לקשר אותו עם ליובאוויטש. שם יודעים להתעסק
עם יהודים שהגיעו מרוסיה, ויש להם נסיון בברית מילה בגיל
מאוחר. יצרתי קשר עם חסיד חב"ד וביקשתי בכל לב שיראו
לשכנע את הנהג לעבור ברית. זה חייב לקרות, אמרתי לו, הוא
נכד של ה'קדושת לוי' מברדיטשוב!

חב"ד עשו עבודה טובה. קירבו את הנהג, דיברו איתו,
התעניינו בו, והוא מצידו עשה צעדים משמעותיים, התחיל לשמור
מצוות, אבל לגבי ברית מילה היו צריכים לעבוד קשה כדי לשכנע
אותו. לבסוף, אחרי קרוב לשנה, הוא הסכים להיכנס בבריתו של
אברהם אבינו. בשלב הזה היה צריך לדאוג לחדר ניתוח בבית
חולים, ובסופה של פרוצדורה התפנה יום אחד בשלהי חודש
תשרי.

לפני יו"ט סוכות קיבלתי טלפון שאני מוזמן להיות הסנדק
בברית של הנהג, הנכד של הקדושת לוי. "אתה בוודאי תהיה כאן,
כמה ימים אחרי סוכות", אמרו לי שם מבית חב"ד. "חשבנו שכיון
שבזכותך בכלל הגיע היהודי לברית, מן הראוי לכבד אותך".
התכבדתי ושאלתי: באיזה יום הברית?
"יומיים אחרי החג".

יומיים... זה בכ"ה בתשרי! יום ההילולא של בעל הקדושת לוי!
מר דרברמדיקר נכנס בבריתו של אברהם אבינו בכ"ה בתשרי,
והנה אחרי שנים שהיה נשוי ללא ילדים, התברך בבן באותה שנה.
עין בעין ראינו איך זכותו של הסבא הקדוש חופפת על היהודי
היקר הזה.

הבן כבר נכנס לברית בהיותו בן שמונה ימים, ויקרא שמו
בישראל לוי יצחק.

(גיליון 'השגחה פרטית')

בניו יורק, מי יעמיד סוכה לכבודי? בלוד גם קל יותר לעצור מונית
ולנסוע, בניו יורק זה הרבה יותר קשה.

כיון שידעתי שאצטרך סוכה בהקדם כדי לטעום משהו,
ביקשתי מאחת משתי בנותי שגרות באמריקה שתראה להזמין לי
מונית עוד לפני שאני אנחת, כך שברגע שאצא מהטרמינל אוכל
להיכנס למונית ולנסוע אל ביתה - אל הסוכה.

הבת עשתה כמצוותי, אך נהג המונית התבלבל, והוא נתקע
בשדרת הוואי. היה צורך במונית אחרת, וזה לא היה פשוט כלל.
ניסינו לעצור מונית, והנהג שואל: "לאן?" "למנהטן", אני עונה
לו. "אני לבורו פארק", ענה הנהג. כך עברו נהגים בזה אחר זה.
מי שהואיל בטובו לעצור לנו נסע לבורו פארק, כמו אין אנשים
במנהטן, ואני אנה אני בא?

מה עושה יהודי במצב כזה, בפרט בימים כאלו של סוכות - חג
האמונה, כמובן אומר "גם זו לטובה", "כל מה דעביד רחמנא לטב
עביד". הקב"ה ודאי רוצה משהו שמימי בעת כזאת.

סוף סוף, אחרי עמידה ממושכת, נעצר לידנו נהג שנוסע למנהטן.
על לוחית הרישוי היה רשום שמו של הנהג - דרברמדיקר. הודית
לנהג על כך שהסכים להעלות אותי ושאלתי: הרי אתה יהודי,
נכון? זה היה ברור לי לפי שם המשפחה. אני רואה שהשם שלך
דרברמדיקר, אז אתה נכד של הקדושת לוי, הרה"ק מברדיטשוב,
זכותו תגן עלינו.

"כן כן", ענה הנהג תוך כדי נסיעה. "סבא שלי אמר לי שאנחנו
צאצאים של רבי גדול וקדוש". רחמי נכמרו על הנהג. כזה ייחוס,
וככה הוא נראה? שאלתי אותו: אתה שומר יהדות? מניח תפילין?
"לא. מה אתה רוצה ממני? שם ברוסיה הקומוניסטים לא
הרשו כלום. אפילו ברית מילה לא עשו לי".

אבל פה לא רוסיה, ניסיתי לומר, כאן אתה יכול לעשות ברית
מילה.

"אני מפחד", טען הנהג. "זה ניתוח לא פשוט, ואני חושש מזה.
בגיל שלי לא עושים ברית". הנהג המשיך לשפוף את ליבו. "וסתם
כך, אני לא מחפש צרות. די לי עם הצרות שכבר יש לי. אין לי
ילדים"... ראיתי שכואב לו.

זה בדיוק העניין. אתה נכד של כזה צדיק עליון וקדוש,
שמשמים שומרים על שושלת הדורות שלו. צאצא של הקדושת

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

תלמיד חכם שישב באותה שעה בבית הכנסת 'היליגמן בני ברק והגה בתלמודו, תמה למראה עינינו: הגאון בן השבעים וארבע נובר בקדחתנות בערימת ההושענות החבוטות, ומחפש את הערבות שלו...

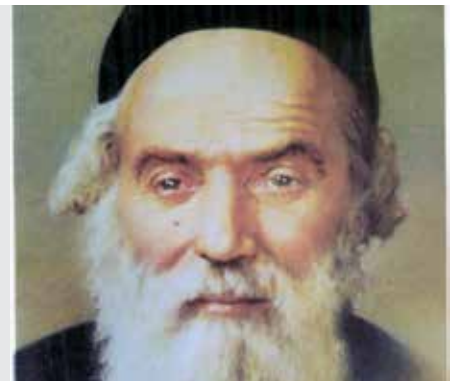
ליומא דהילולא של הגאון רבי אברהם גנחובסקי זצ"ל ראש ישיבת טשעבין

ערבותיו.

תלמיד חכם משקדני בית הכנסת תמה על מעשיו - מה לרבי אברהם בן השבעים וארבע לחייו, ולמאמץ כזה בשעה כזו? ר' אברהם הסביר לו: "העולם אומר שלהחזיק את הערבות החבוטות בבית זו סגולה. יהודי התקשר אלי וביקש ממני את הערבות שחבטתי, רצונו בערבות שלי דווקא! לכן אני מחפש אותם כדי למסור לו..." הוא שתק לרגע ואחר הוסיף: "חסד זה לא מה שאני חושב שזה חסד, אלא מה שאחרים חושבים, לפי מחשבתם." (ויאמר הנני, הובא בגיליון סיפורים וליקוטים נפלאים)

מעשה נפלא מסופר על הגאון רבי אברהם גנחובסקי זצ"ל ר"י טשעבין, המלמדנו מושגים חדשים ונעלים במידת החסד. היה זה במוצאי שמחת תורה של שנת תשע"ב. הריקודים כבר פסקו. אנשי ארץ הקודש נפרדו כמעט מירח האיתנים. בבתי כנסיות של עדות המזרח עסקו ב'הקפות שניות' על פי הקבלה. בשעה זו, כאשר הכל נחים בבתיהם מעמל היום, או עוסקים בפירוק הסוכה ומתארגנים לקראת ימי השגרה, רבי אברהם עסק במשהו אחר לחלוטין. הוא נכנס לבית הכנסת היליגמן בני ברק, וערך חיפוש קדחתניים בין עשרות ההושענות החבוטות שנחו ליד ארון הקודש עוד מהבוקר יום הושענא רבה. הוא חיפש שם את הערבות שלו - לפי סימן האגד יכול היה להבחין שאלו הן

האם "ארור מקלה אביו ואמו" נאמר רק על מי שמבזה אותם בפיו?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

להם בלבד? מלשון הרמב"ם (הלכות ממרים פ"ה הט"ו) משמע שעובר רק כשמבזה אותם בדברים [אך אפילו כשמבזה רק ברמיזה], וכן משמע מדברי השו"ע (יו"ד סימן רמא סעיף ו). אכן בחרדים (פ"א מ"ע התלויות בלב אות לה) הוכיח, שאפילו אם מבזה אותם בלבד עובר על הארור. (ב) בקובץ הערות (סי' יז) כתב שאיסור מקלה אביו ואמו הוא אפילו במקום מצוה, שלא כבמצות כיבוד ומורא שנאמרה דוקא שלא במקום מצוה, ומשום ששם נאמר 'אני ה' ונלמד מכך שכולכם חייבים בכבודי, אבל במקלה אביו ואמו לא נאמר 'אני ה'', לומר לך שגם במקום כבוד ה' אסור לקלל אביו ואמו, וראה שם מה שביאר בזה.

בסעיפים הנלמדים היום בסדר הלימוד היומי ב'חפץ חיים', מונה רבנו את הארורין שעליהם עובר המספר לשון הרע, וביניהם 'ארור מקלה אביו ואמו' - במקרה שדיבר לשה"ר על אביו ואמו. בביאורים ומוספים מביאים בענין זה מה שכתב בחיי אדם (כלל ס"ז סעיף יט) בשם החרדים, על אחד שהיה זן את אמו רק שהיתה קלה ובזויה בעיניו לפי שנשאת לאיש אחרי מות אביו, והלך האיש ההוא דרך ים וטבע, וחיפשו היהודים לבקשו ומצאוהו על שפת הים ועינו האחת מנוקרת מעורבים, וכפי שנאמר (משלי ל, יז) 'עין תלעג לאביו ותבוז ליקהת אם יקרוה עורבי נחל'. ונידונים נוספים המוזכרים שם לגבי עוון זה: (א) האם האיסור הוא רק במבזה אותם בדברים, או גם אם בז

מדוע אומרים "שיכור כלוט" ולא "שיכור כנח", שהיה לפניו?

עירובין דף סה

"אמר רבי חנינא לא שנו אלא שלא הגיע לשיכרותו של לוט אבל הגיע לשיכרותו של לוט פטור מכולם"

ברחוב ומכתב ההמלצה מתגולל על ידו, לקחו העוברים ושבים את המכתב והביאו אותו אל ר' אבלי ואמרו, יראה רבינו על מי הוא ממליץ לטובה ולמי הוא נותן המלצות. ענה ר' אבלי ואמר וכי מפני שוטה זה שקלקל אשנה אני את מעשי ואת דרכי ולא ארחם על הבריות.

לאחר שנתפקח אותו אדם משיכרותו בא שוב לרבינו וסח לפניו את צערו כי אבד ממנו מכתב ההמלצה והוא מבקש שיתן לו מכתב אחר. נענה ר' אבלי ואמר לו, תודה אני חייב לך, כי על ידך אני מבין את הפתגם השגור בפי ההמון 'פלוני שיכור כלוט', ומעודי הייתי תמה מדוע העולם מכנים את השיכור דוקא ללוט ולא לנח, והלא נח השתכר לפני לוט וא"כ צריכים לכנות כל שיכור שיכור כנח.

ואתה הנחת את דעתי ותרצת את תמיהתי, נח שתה מיינו לאחר שכבר השיא את כל בניו ובנותיו, לפיכך לא הצביעו עליו הבריות, אבל לוט שעדיין היו לו שתי בנות להשיא תמהו עליו העולם, נצרך אתה לבריות איך אתה מרשה לעצמך להתגולל שיכור בחוצות העיר, ומכאן נלקחה האימרה איך אתה מרשה לעצמך להיות שיכור כלוט.

(קב ונקי)

יש להבין מפני מה מדמים את השיכור דוקא ללוט הרי אף נח שתה ונשתכר, כפי שנאמר 'ויחל נח איש האדמה ויטע כרם וישת מן היין וישכר' (בראשית ט כ-כא), ולמה לא יאמרו שיכור כמו נח שקדם ללוט. בספר יחלק שלל כותב, ששיכור כלוט פירושו שאינו זכור כלום ממעשיו, וכדכתיב גבי לוט 'ולא ידע בשכבה ובקומה' (שם יט לג), אמנם אצל נח הרי כתיב 'וייקץ נח מיינו וידע את אשר עשה לו בנו הקטן' (שם ט כד) ועל כן מוכח ששכרותו לא היתה שכרות גמורה, ועל כן פשוט שבשכרות כזו לא סגי לפוטרו מכל המצוות.

בספר באר בשדה (להרב שמואל דוד מובשוביץ שצ"ל פ' נח) מביא שהגאון רבי אברהם אבלי פאסוואלר זצ"ל הסביר זאת בשעת מעשה שהיה, שפעם בא אליו אחד והתחיל לספר לפניו את צרותיו שהוא עני ואביון ואין לו במה לפרנס את משפחתו, ומלבד זה יש לו שתי בנות שכבר הגיעו לפרקן ואין לו במה להשיאן, וביקש מאת הגר"א אבלי שיעשה עמו חסד ויתן לו מכתב המלצה לעשירי היהודים בוילנא שיעזרו לו במצוה זו של הכנסת כלה. נענה לו ר' אבלי ונתן לו את המלצתו.

לאחר שבועות אחדים מצאו את אותו אדם מוטל שיכור

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

האם מותר לתת 'מוקצה' במתנה ביום טוב?

זאת רק כשמדובר במתנה שבימות החול ראויה לשימוש מייד; ורק באופן שאין איסור 'מוקצה' בטלטול המתנה. ויש שנראה מדבריהם שאף 'כלי שמלאכתו לאיסור' מותר לתיתו במתנה באופן הנ"ל, משום שמותר לטלטלו כדי להשתמש בו לצורך של היתר, ונתינת המתנה נחשבת לשימוש של היתר.

[שו"ע תקטז, א, ומשנ"ב א ריב; משנ"ב שו, לג; ביאורים ומוספים דרשו, 1 ו-7; וראה שם, 8, וראה ארח"ש כב, הע' ס וסד]

חכמינו ז"ל אסרו לתת מתנות בשבת וביום טוב, משום שהנתינה דומה למקח וממכר, האסורים בשבת וביום טוב. אולם, כשיש בדבר צורך שבת ויום טוב, מותר לתת את המתנה. ולכן, לדוגמה, מותר לתת מאכלים במתנה לאדם שנצרך להם בשבת. ויתרה מזו, אף כשאין למקבל צורך במתנה, או שלא ניתן להשתמש בה ביום טוב - אם הנותן שמח בעצם נתינת המתנה, נחשב הדבר לצורך יום טוב, מפני השמחה הנגרמת לנותן; אך

באיזו צורה מותר להוביל מאכלים ברחוב ביום טוב?

זוהי; אך אם אינם צועדים בשורה, או שכל אחד מהם נושא בידו מאכל אחר, אין זה נראה כהובלה למכירה.

ויש אומרים, שכאשר הם נושאים מאכל זהה, אסורה ההובלה אף כשאינם צועדים בשורה; אך נחלקו לענין נשיאת מאכלים שונים כאשר הם צועדים בשורה - יש אוסרים, ויש מתירים.

[שו"ע תקטז, ב, משנ"ב ו-ז, ושעה"צ י-יא]

אסור להוביל מאכלים ביום טוב ברחוב העיר - אף במקום שיש בו 'עירוב' - בצורה הנראית כהובלה למכירה; ואף בחצר וכדומה, אין להוביל מאכלים בצורה כזו, כי אם בשעת הצורך. ומהי הצורה הנראית כהובלה למכירה? לדעת השולחן ערוך - שלושה אנשים הצועדים בשורה עורפית, ונושאים בידיהם מאכל

איזה מאכל מותר לתת במתנה ביום טוב?

באופנים מסוימים גם ללא מלאכות אלו - אסור לתיתו במתנה, כיון שהעברתו מהמקבל אל הנותן נראית כהכנה לימות החול. ואף מאכל שמיועד לאכילה לאחר עשיית מלאכות המותרות ביום טוב, כגון עוף שניתן לשוחטו ולבשלו ביום טוב - אם לא נותר ביום טוב זמן המספיק לביצוע מלאכות אלו, אסור לתיתו ביום טוב.

[שו"ע תקטז, א, משנ"ב ד, ושעה"צ ה; וראה משנ"ב ה; ביאורים ומוספים דרשו, 3]

כאמור, דבר שאינו ראוי לשימוש ביום טוב, ואינו ראוי לשימוש מייד בימות החול, אסור לתיתו במתנה ביום טוב; וכל שכן שאסור להעבירו מבית הנותן אל בית המקבל דרך רשות הרבים, משום איסור מלאכת 'הוצאה' שלא לצורך יום טוב. ומאכל שבדרך כלל מיועד לאכילה רק לאחר עשיית מלאכות האסורות ביום טוב, כגון מלאכת הטחינה, אך הוא ראוי לאכילה

* משלוח שהובא בשבת מחוץ ל'תחום', לביתו של ישראל, בידי שליח גוי, והיה ידוע מראש שאין אפשרות שהמשלוח יגיע ליעדו לפני שבת, והיה ברור כי הגוי יביא את המשלוח מחוץ ל'תחום' בשבת - אסור למקבל להשתמש בתכולת המשלוח עד 'כדי שייעשה'. ואף אם המשלוח נשלח בזמן סביר להגעתו לפני שבת, ומסיבה כלשהי התעכב השליח והביאו בשבת - פעמים שיש לחשוש שתכולת המשלוח הוחלפה בתכולה האסורה בהנאה בשבת. וביום טוב, בנוסף על האמור - לדעות מסוימות, אם שולח המשלוח הוא ישראל, פעמים שיש איסור 'מוקצה' על החפץ מחמת שהיה מחוץ לתחום.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם מותר לשלות דגים מבריכה ביום טוב לצורך 'אוכל נפש'?

Nati Shohat Flash90

ויש אומרים, שאף כאשר מי הבריכה צלולים אסור לשלות את הדגים, כיון שבדרך כלל אין בדעתו של אדם להשתמש בדגים שבבריכה ביום טוב, ומשום כך הם 'מוקצה'.
ודג הנמצא בכלי שמילאוהו במים, או אף במאגר מים קטן שבבית - מותר לשלותו מהמים ביום טוב לצורך אוכל נפש.
[שו"ע תצו, א, משנ"ב א-ב, ושעה"צ ג רז; ביאורים ומוספים דרשו, 1 וז, וראה שם, 4]

כפי שלמדנו, צידת בעלי חיים אסורה ביום טוב אף לצורך 'אוכל נפש', ולכן, אסור לשלות דגים ביום טוב אף מבריכה קטנה, כיון שהם חומקים לצדי הבריכה ולמקומות הצרים שבה, ותפיסתם נחשבת אפוא כ'צידה'.
אולם, מבריכה קטנה שמימיה צלולים - מותר לשלותם, כיון שמקומם ניכר, ותפיסתם קלה, וממילא אינה נחשבת כצידה.

הלוח היומי

כ"ה בתשרי | רבי אברהם ב"ר אליהו משה גניחובסקי זצ"ל, ר"י טשעבין-כוכב מיעקב ובעל חדר הורתי ובני ראם

יארצייט:

תקנ"ב: רבי בנימין ב"ר אהרון מזאלוויץ זצ"ל, בעל תורי זהב על התורה, אהבת דודים, אמתחת בנימין וחלקת בנימין.
תקנ"ה: רבי יו"ט ליפמן ב"ר אברהם שמואל היילפרין זצ"ל, בעל קדושת ומלאכת יו"ט, תוספת קדושה, ורבה של קאפולי.
תקס"ד: רבי יעקב חיים ב"ר שמואל בן נאים זצ"ל, רבה של אלג'יר ובעל שו"ת זרע יעקב, ישועות יעקב וחסד ואמת על הש"ס.
תק"ע: רבי לוי יצחק ב"ר מאיר מברדיצ'וב זצ"ל, בעל קדושת לוי.
תקצ"ה: רבי צבי הירש חריף ב"ר אריה לייב הלר זצ"ל מזאמושיץ, ר"י בברודי ורבה של אונגוואר ועוד, בעל טיב גיטין ותפוחי זהב.
ת"ר: רבי משה ב"ר שמואל סופר זצ"ל מפרשבורג, החת"ם סופר, בעל שו"ת וחידושי חת"ם סופר, תורת משה, צוואת משה ועוד.
תד"צ: רבי מנחם ב"ר פנחס גרינוולד זצ"ל, רבה של שופרון-הונגריה. מתלמידי הכתב סופר.
תשנ"ח: רבי דוד מתתיהו ב"ר יחיאל יהושע רבינוביץ זצ"ל, האדמו"ר מביאלה, ר"י אור קדושים ובעל להבת דוד ואורחות דוד.
תשע"ג: רבי אברהם ב"ר אליהו משה גניחובסקי זצ"ל, ר"י טשעבין-כוכב מיעקב ובעל חדר הורתי ובני ראם.

יארצייט הגאון רבי אברהם ב"ר אליהו משה גנחובסקי - ר"י משעבין

כלל גדול מהרב גנחובסקי

הג"ר אברהם גנחובסקי אמר: "פעמים רבות יש לאדם ספיקות כיצד הדרך לנהוג בעניינים שבין אדם לחברו, ויש לידע כלל גדול בזה, כי כמעט תמיד הצד שבלבו האומר לו כי יש לנהוג בתקיפות, היא עצת היצר, והצד המתוקן האומר שיש להבליג ולוותר הוא הנכון על פי התורה.

(אגן הסהר (מהדורת תשעה) עמ' 81)

בשעה שאנו מתלבטים האם לנהוג עם אדם מסוים ביד קשה או להבליג, נשתדל להעדיף להבליג ולוותר

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il